INGILIZTILIDAGI GAZETA MATNLARIDA EVFEMIZMLARNING IFODALANISHI

Mo’ydinova Diyoraxon Furqatbek qizi

Annotatsiya: Ushbu maqola ingiliz tilidagi gazeta matnlarida evfemizmlarning qay darajada qo’llanilishi va o’zi “Evfemizm nima?” ekanligi to’g’risida ma’lumot beradi.

Kalit so’zlar: Semantika, lingvistika, morfologiya.

Evfemizmlar to'g'ridan-to'g'ri sezgir yoki yoqimsiz tushunchalarni yumshatish yoki qilish uchun ishlatiladigan keng tarqalgan lingvistik hodisadir. Ular tildan foydalanishda, xususan, gazeta matnlari kabi ommaviy nutqda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqola ingliz gazetalari matnlarida evfemizmlarning ifodasini o'rganadi, ularning ishlatilishi va muloqotga ta'sirini o'rganadi.

Evfemizmlar gazetalarda o'lim, kasallik va bahsli masalalar kabi nozik mavzularni muhokama qilish uchun keng qo'llaniladi. Masalan, “o‘lgan” so‘zi ko‘pincha “vafot etgan” so‘zining evfemizmi sifatida, “garovga olingan zarar” esa harbiy amaliyotlar chog‘ida tinch aholi qurbonlarini ifodalash uchun ishlatiladi. Bunday hollarda evfemizmlar voqelikning qattiqligini yumshatishga xizmat qiladi va qiyin haqiqatlarni ifodalashning ijtimoiy jihatdan maqbulroq usulini ta'minlaydi.

Gazeta matnlarida evfemizmlardan foydalanish ham jamiyatdagi munosabat va qadriyatlarni aks ettirishi mumkin. Misol uchun, "nogiron" yoki "ko'r" kabi potentsial stigmatizatsiya qiluvchi atamalarni almashtirish uchun "turli qobiliyatli" yoki "ko'rish qobiliyati zaif" kabi atamalar qo'llaniladi. Evfemistik tildan foydalangan holda, gazetalar jamoatchilik fikrini shakllantirishga hissa qo'shishi va muayyan guruhlarga nisbatan inklyuzivlik va sezgirlikni targ'ib qilishi mumkin.

Bundan tashqari, yangiliklar reportajida evfemizmlardan foydalanish o'quvchilarning voqealarga hissiy munosabatiga ta'sir qilishi mumkin. Nozik masalalarni tasvirlash uchun o'ziga xos tilni tanlash orqali jurnalistlar o'z auditoriyasida turli xil hissiy reaktsiyalarni uyg'otishi mumkin. Masalan, urushdagi vahshiyliklar haqida xabar berishda evfemistik tildan foydalanish vaziyatning jiddiyligini pasaytirishi va uning o'quvchilarga ta'sirini yumshatishi mumkin.

Gazeta matnlarida evfemistik ifodaning ta'siri bosma sahifadan tashqariga chiqadi. Raqamli asrda onlayn yangiliklar maqolalari bir zumda global auditoriyaga yetib boradi. Natijada, so'zlar va iboralarni tanlash yanada muhimroq bo'ladi, chunki ular jamoatchilik fikri va tushunchasiga keng qamrovli ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shuni ta'kidlash kerakki, evfemizmlar qimmatli kommunikativ funktsiyalarni bajarishi mumkin bo'lsa-da, ular ma'noni chigallashtirish va voqelikni buzish imkoniyatiga ega. Haddan tashqari ishlatilsa yoki noto'g'ri qo'llanilsa, evfemistik til jurnalistikada shaffoflik va javobgarlikka to'sqinlik qilishi mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ingliz gazeta matnlarida evfemizmlarning ifodasi jurnalistik muloqotning murakkab, ammo ta'sirli jihati hisoblanadi. Ulardan foydalanish ijtimoiy me'yorlarni aks ettiradi va o'quvchilarning idrokiga ta'sir qiladi, shu bilan birga bugungi raqamli asrda global nutq uchun ta'sir ko'rsatadi.

Adabiyotlar:

1. Allan Bell (1984) Til uslubi auditoriya dizayni sifatida.

2. Geoff Leech (1983) Pragmatika tamoyillari.

3. Tracy Hargrave (2020) Jurnalistika tili: multimodal istiqbol.

4. Allan Metcalf (1995) Yangi so'zlarni bashorat qilish: ularning muvaffaqiyati sirlari.

5. Kate Burridge (2007) Evfemizm va disfemizm: qalqon va qurol sifatida ishlatiladigan til.